

С Ц Е Н А Р И О

КАТЕГОРИЈЕ:	КАТЕГОРИЈЕ: А) Обавезни предмети Б) Изборни предмети В) Инклузивно образовање Г) Ваннаставне активности Д) Интердисциплинарни приступ планирању наставе Ђ) Пројектна настава Е) Примена веб алата у настави Ж) Наставна средства
НАЗИВ РАДА	Позив на маштање или Читамо, пишемо, стварамо
АУТОР/АУТОРИ	Наталија Мићић, Милица Арсовић и Слађана Галушка ОШ „Свети Сава“ Београд
ЦИЉ	Развијање љубави према читању, писању и ликовном и драмском стваралаштву кроз часове тематске наставе, истраживачко и вршњачко учење и игру; промоција читања, постигнућа ученика и продуката пројекта
ЗАДАЦИ	<ul style="list-style-type: none"> - Оспособљавање ученика да тумаче књижевно дело и препознају утицај прочитаних књига на свој развој, - Развијање информационе, медијске и дигиталне писмености ученика: коришћење различитих извора информација за проналажење потребних информација, коришћење ворда, упознавање са радом у програму Canva, - Оспособљавање ученика за писање приказа прочитане књиге и развијање креативности кроз писање бајке, разгледнице, дијалога, рекламе за одређени производ, подстицање ученика на ликовно и драмско стваралаштво, - Развијање вештина критичког мишљења – тумачење и сагледавање књижевних дела са различитих аспеката, осмишљавање разговора са јунацима књиге и порука које пишу једни другима, - Развијање међупредметних компетенција ученика кроз интердисциплинарно повезивање садржаја више наставних предмета, - Оспособљавање ученика да јасно изражавају своја размишљања и запажања о активностима у пројекту, - Развијање вештина комуникације и културе изражавања кроз рад у групи, израду задатака и јавни наступ, као и вештина презентовања пројекта и вештина вредновања тока и продуката пројекта.
КОРЕЛАЦИЈА СА САДРЖАЈИМА НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА	Српски језик, ликовна култура, природа и друштво, дигитални свет, математика, слободне активности, грађанско васпитање, веронаука, енглески језик, музичка култура, физичко и здравствено васпитање, час одељењског старешине
ГЛАВНИ КОРАЦИ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Часови тематске наставе „Од читања се расте“ и обележавање Месеца књиге и Месеца школских библиотека 2. Договор о наставку активности кроз пројекат „Читамо, пишемо, стварамо“, представљање књиге „Од читања се расте“ кроз разговор са њеним јунацима 3. Часови тематске наставе „Себични цин“ 4. Часови тематске наставе „Доживљаји мачка Тоше“ 5. Промоција активности пројекта и обележавање Међународног дана дечије књиге 6. Презентација продуката у дигиталном облику и вредновање активности

ОБЛИЦИ РАДА:	ОПИС САДРЖАЈА ПО КОРАЦИМА
<p>Фронтални, индивидуални, рад у групи, рад у пару</p>	<p>1. Од читања се расте (октобар 2022.) Часови тематске наставе „Од читања се расте“ и обележавање Месеца књиге и Месеца школских библиотека Ученици су тумачили књигу „Од читања се расте“ Јасминке Петровић. Разговарали су о важности књига и читања, о томе како настају књиге и занимањима људи који учествују у том процесу: писац, илустратор, уредник, лектор, издавач, књижевник, библиотекар (природа и друштво). Уз помоћ учитељица израдили су пано <i>Од писца до читаоца</i>. Цртали су корице за књигу „Од читања се расте“ и писали састав <i>Како сам порастао/ла од књиге</i>. На часовима математике састављали су текстуалне задатаке на основу датог израза и кључних речи у вези са читањем и ликовима из књиге. Ученици су кроз текст сазнали правила игре фудбал и научили да је играју на часу физичког васпитања. На часу музичке културе научили су како се записују осмина ноте и осмина паузе и како се читају. У оквиру дигиталног света учили су о ворду и израдили текстуалну датотеку под називом <i>Четвртак</i>. На веб страни школске библиотеке ученици су пронашли информације о важности читања, као и мисли познатих људи о књигама и библиотеци. Од одабраних порука и мисли из прочитаних књига израдили су пано на часу одељењског старешине. Активности су презентоване на сајту школе.</p> <p>2. Пројекат (новембар 2022.) Договор о наставку активности кроз пројекат „Читамо, пишемо, стварамо“, подела задатака Ученици III₄ и III₅ су изразили жељу да се наставе активности у вези са читањем књига и разговором о њима, као и да учествују у пројектима „Читам, па шта?“ и „Оштро Перце“. Предложили су да кроз необичне приказе књига које читају промовишу књиге и читање и да своја искуства поделе са вршњацима. Договорено је да се књига „Од читања се расте“ представи кроз разговор са њеним јунацима који су сада ученици трећег разреда и говоре о читању, писању и учењу. Ученици, њихове учитељице и библиотекарка су се договорили да ове активности буду део пројекта „Читамо, пишемо, стварамо“ који ће се наставити и у другом полугодишту кроз часове тематске наставе <i>Себични њин</i> и <i>Доживљаји мачка Тоше</i>. Промоција тока и продуката пројекта је планирана за април 2023. као део обележавања Међународног дана дечије књиге. Активности, наставни материјал и дечији радови се промовишу на школском сајту и посебној веб страни.</p> <p>Читање и учење (новембар и децембар 2022.) На часовима природе и друштва обрађена тема <i>Услови за живот у мом крају</i> и задаци које су ученици радили искоришћени су да осмисле питања за Тамару, Милана и Василису и њихови одговори. Питања су у вези са читањем, писањем и коришћењем књига и интернета за учење. Одговори јунака су настали од одговора ученика на ова питања. Јунаци књиге „Од читања се расте“ су смештени у школску библиотеку док раде на одељењском пројекту, изабрани су глумци и разговор са њима су снимиле библиотекарка и учитељице.</p>
<p>МЕТОДЕ РАДА:</p>	

<p>Пројект метода, истраживачко учење, проблемско учење, сарадничко учење, усмено излагање, читање и рад на тексту, разговор, рецепција уметничког дела, интерпретација, библиотерапија, писање, учење уз помоћ рачунара, метода практичних радова, припрема наставног материјала, илустрација, уметничко стварање, играње улога, квиз метода, излагање радова, евалуација</p>	<p>3. Себични цин (фeбруар 2023.) – Часови тематске наставе „Себични цин“</p> <p>Ученици су тумачили бајку „Себични цин“ Оскара Вајлда, писали су приказе бајке и илустровали је. Затим су писали своје бајке и заједно осмислили бајку на тему себичног цина данас, драматизовали је, поделили улоге и извели као кратки драмски комад „Себични музичар“.</p> <p>На заједничком часу грађанског васпитања и веронауке разговарали су о отворености и затворености за друге људе и хришћанским мотивима у бајци „Себични цин“.</p> <p>На часу одељењског старешине одржана је радионица на тему <i>Не треба бити себичан</i>.</p> <p>Садржај бајке повезан је са темом комуникације и начином понашања и опхођења према другима. Ученици су учили о комуникацији у различитим ситуацијама, елементима успешне комуникације и односу вербалне и невербалне комуникације (српски језик), комуникацији у дигиталном окружењу (дигитални свет) и тумачили су визуелне информације, цртали су пејзаж баште и портрет цина (ликовна култура).</p> <p>На часу физичког васпитања тема је била Невербално изражавање мимиком и телом, комуникација у игри и спорту.</p> <p>Пројекат „Оштро Перце“</p> <p>Ученици су упознали са појмом библиотерапије, разумели да књиге чине наш живот бољим, учили како се пише приказ књижевног дела и бајка.</p> <p>4. Доживљаји мачка Тоше (март 2023.) - Часови тематске наставе „Доживљаји мачка Тоше“</p> <p>Ученици су тумачили роман „Доживљаји мачка Тоше“ Бранка Топића, откривали су значења непознатих речи и устаљених израза, писали су приказ романа и илустровали га цртежима и фигурама од пластелина. Авантуре јунака романа представили су кроз цртеже постављене на пану <i>Прича у сликама</i>. Од цртежа је направљен и видео прилог. Роман су ђаци приказали и кроз разгледнице које јунаци пишу једни другима.</p> <p>На часовима математике састављали су текстуалне задатаке тако да су у вези са дешавањима у роману.</p> <p>На часу одељењског старешине одржана је радионица на тему <i>Пријатељство</i>. Разговарали су о неговању другарства и препознавали негативне, неприхватљиве, облике понашања у игри на часу физичког васпитања.</p> <p>На часовима природе и друштва ђаци су учили како књижевна дела, часописи и видео прилози могу бити историјски извори, читали су текстове и гледали телевизијске емисије о Бранку Топићу.</p> <p>Ученици су писали приказе у ворду и учили како се прави разгледница у програму Canva (дигитални свет).</p> <p>Од задатака које су смислили на часовима математике направили су квиз уз помоћ библиотекарке у програму Genially. Певали су песме о животињама (музичка култура) и причали о омиљеној животињи и писали саставе на тему <i>My favourite animal</i> (енглески језик).</p> <p>Пројекат „Читам, па шта?“</p> <p>Ученици су писали приказе и цртали илустрације за књижевна дела у оквиру пројекта.</p> <p>Презентација активности</p> <p>Активности су презентоване кроз паное са дечијим литерарним и ликовним радовима и кроз прилоге на школском сајту.</p>
--	---

<p>СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА:</p> <p>Уџбеници, књиге, литерарни и ликовни радови, рачунар, интернет, телевизијске емисије и видео прилози о Бранку Ћопићу, веб страна школске библиотеке, панои, квиз питања, пројектор, презентација, реквизити и костими за јавни час</p>	<p>5. Промоција активности пројекта и обележавање Међународног дана дечије књиге (април 2023.) Ученици су припремили јавни час за презентацију пројекта: осмислили су сценарио часа, израдили реквизите и сценографију, одабрали ликовне радове и музичке композиције. Ученици су представили неколико омиљених књига кроз илустрације и кратки текст. Направили су уз помоћ учитељица плакат са реченицама о важности читања и о томе како књиге утичу на њих.</p> <p>6. Презентација продуката и вредновање активности Пројекат је промовисан кроз прилоге на школском сајту, http://ossvetisavabg.edu.rs/vesti/ http://ossvetisavabg.edu.rs/nastavni-materijal/.</p> <p>Пројекат је презентован у дигиталној форми на посебној веб страни, https://cstvaramo.wixsite.com/my-site-2.</p> <p>Јавни час Први јавни час за промоцију активности пројекта је одржан 20. априла за родитеље ученика. Другом часу, 21. априла 2023, присуствовали су ученици три одељења трећег разреда, једног одељења четвртог разреда и њихове учитељице, педагог и директор школе. Након упознавања публике са циљем часа, водитељ кратко говори о активностима и продуктима пројекта. Ученици певају поздравну песму „Све у књизи пише“, https://www.youtube.com/watch?v=L9HYDw7w3VI&t=102s.</p> <p>Прочитана дела и важност читања се промовишу кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разговор са јунацима књиге „Од читања се расте“, - драмски комад „Себични музичар“, - причу у сликама и разгледнице које једни другима пишу јунаци романа „Доживљаји мачка Тоше“, - наградни квиз из математике у коме је текст задатака у вези са прочитаним књигама и пројектом (Ученици који тачно одговоре добијају као награду воћку из воћњака господина Павла, јунака бајке „Себични цин“.), - драмску сцену са вашара у Преварантовцу (духовити слогани/рекламе за робу са појединих тезги) која се завршава ерским колом. <p>У активностима часа учествују сви ученици оба одељења: четворо води програм, у драмском комаду учествује десет ученика, у представљању паноя и разгледница шест, у певању, рекламама и игрању кола сви ученици.</p> <p>На крају часа у разговору са публиком вредновани су јавни час и сам пројекат.</p>
<p>АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА</p>	<p>Вредновање Ученици су вредновали ток и продукте пројекта тј. анализирали су активности и своја постигнућа током часова тематске наставе и целокупног пројекта. У октобру 2022. су вредновали часове тематске наставе. Промишљали су о томе колико читање може бити занимљиво и како је повезано са стицањем знања из различитих наставних предмета и колико је читање и разумевање прочитаног битно приликом проналажења адекватних информација. Закључили су да им је овакав начин рада био изузетно занимљив. Посебно им је интересантно било када су проналазили информације о различитим занимањима и омиљеним животињама на часовима природе и друштва и дигиталног света. Састављање текстуалних задатака на основу датог израза и речи у вези са прочитаним делима за ученике је било веома подстицајно и надахњујуће. Оценили су да су највеће добробити тематске недеље у томе што су научили како се читањем може доћи до потребних информација, образовати се, како се човек може развити као особа која самостално изражава своје мишљење и стиче самопоуздање. Спознали су да читањем постају креативнији и маштовитији. Кроз читање књижевних дела сазнали су да се не</p>

<p>Ученици одређују тему пројекта заједно са учитељима, договарају се са њима о току активности, начину рада и облицима презентације активности, постављају питања, организују рад у групи, сакупљају информације, раде задатке (пишу приказе књиге, илуструју их, осмишљавају разговор са јунацима књиге „Од читања се расте, пишу и драматизују савремену бајку о себичном цину, пишу разгледнице јунацима романа „Доживљаји мачка Тоше“), усмено излажу, припремају јавни час, слушају упутства, презентују ток пројекта и своје радове, смишљају задатке за квиз, вреднују ток и активности пројекта. Ученици сарађују са библиотекарком и родитељима током реализације пројекта.</p>	<p>учи само о писцу и садржају текста, већ и о људима, временима, обичајима, друштвима, али и о себи. Отоме су писали у саставима <i>Како сам порастао од књиге</i>:</p> <p>„Из сваке књиге научим нешто ново, развијам своју машту и пожелим да прочитам још једну књигу.“</p> <p>„Књиге су мој савезник у свету маште. Кроз њих сам схватио како се превазилазе препреке, страхови, решавају загонетке, ребуси... Свака прочитана књига је за мене ново искуство. То је чаробно уживање. Уз неке сам се забављао, смејао и опуштао. Из неких сам извлачио корисне савете.“</p> <p>„Када мама спрема нешто у кухињи и заборави рецепт, замоли ме да јој прочитам – тако постајем мамин асистент у кухињи. А када пред спавање читам књигу са вицевама, онда засмејем целу породицу – умем да изазовем осмех и радост код чланова своје породице. Од читања се расте – учимо нове речи, упознајемо свет и лепо се осећамо!“</p> <p>Током часова тематске наставе „Себични цин“ у фебруару 2023. ученици су учили о елементима бајке и њиховим порукама. У приказима ове бајке су истакли да је важно да људи не треба да буду себични, већ да буду брижни и осећајни и деле са другима, као и да ако неко није добар, може да се промени и буде бољи:</p> <p>„Запамтићу ову бајку само по добром. Она учи децу и људе да не буду себични. Препоручио бих свима да је веома пажљиво прочитају јер показује да људи могу да се промене на боље.“</p> <p>„Препоручио бих ову бајку свима који су себични, мисле само на себе и не умеју да деле са другима. Сматрам да би и они могли да се промене као и Цин.“</p> <p>„Из ове бајке сам научила да не треба бити себичан и лош. Увек и у свакој прилици треба да помогнемо, а не да одмогнемо. Трудимо се да не радимо ствари које не би волели да нама други раде. Овакво дело бих препоручила како одраслима, тако и деци јер из ње видимо да се добро увек добрим враћа.“</p> <p>Током часова тематске наставе „Доживљаји мачка Тоше“ у марту 2023. ученици су учили о одликама дечијег романа и важној улози хумора. У приказима романа су истицали важност пријатељства исмеха за бољи живот:</p> <p>„На примеру мачка Тоше смо научили да треба да ценимо оно што имамо и да не смемо да злоупотребимо нечију доброту. Али видели смо да у невољи и љути непријатељи постају савезници.“</p> <p>„Препоручио бих свима да прочитају ову књигу јер је пуна занимљивих авантура и здравог хумора у којима би сви читаоци уживали, али и научили да све проблеме које некада не можемо сами да решимо, можемо решити уз помоћ пријатеља.“</p> <p>На крају пројекта ученици су вредновали целокупни ток, активности и постигнућа. Посебно су истакли да је занимљиво писање на различите теме (састави <i>Како сам порастао од књиге</i> и <i>Смешни доживљаји моје дружине</i>, текст бајке „Себични музичар“, разгледнице, рекламе за вашар...), као и цртање на различите теме јер су могли да се изразе на креативан начин и због могућности да се њихови радови нађу на сајту школе или сајту пројекта.</p> <p>Глумци у драмском комаду су били одушевљени пробама на којима су учили како да се крећу по сцени, како да говоре, као и припремом костима, реквизита и сценографије.</p> <p>Оцењујући јавни час и сарадњу ученика два одељења ђаци су рекли да им се пројекат много допао јер су сви били укључени у активности, упознали се боље, дружили и показали да су вредни и паметни. Издвајамо нека од запажања ученика:</p> <p>„Све је било лепо и необично, имао сам осећај да смо ликови у некој књизи; представа је била веома лепа, а највише ми се допало кад смо играли коло.“</p>
<p>АКТИВНОСТИ УЧИТЕЉА</p>	

<p>Учитељи предлажу тему пројекта, договарају се са ученицима о току активности, начину рада и облицима презентације активности, организују активности, припремају задатке и материјале за рад ученика, упућују ученике на додатне изворе информација, усмеравају рад ученика, посебно у вези са израдом задатака, учествују у расправи, дају упутства, воде разговор, подстичу, одговарају на питања и објашњавају, слушају, организују јавни час, прате рад ученика и њихово напредовање током активности пројекта, вреднују свој рад и активности и продукте пројекта, учествују у презентацији тока и продуката пројекта на посебној веб страни и школском сајту.</p> <p>Учитељи сарађују са библиотекарком и родитељима током реализације пројекта.</p>	<p>„Највише ми се допало када смо сви заједно смишљали и правили смешне рекламе. Схватила сам да ако се потрудимо, можемо да остваримо све што пожелимо.“</p> <p>„Свидело ми се што смо читали много књига и много научили. Најбоља реклама је била <i>Љубта наприка као твоја мајка</i> јер је забавна и смешна.“</p> <p>„Највише ми се свидело кад смо правили шаљиве рекламе и кад смо играли ерско коло, тада смо се највише смејали и дружили. Извукли смо много поука: пријатељ се у невољи познаје, не треба бити себичан, читање и писање су важни за учење. Све у свему, баш је лепо што се дружимо и играмо и у исто време учимо.“</p> <p>„Научила сам да треба помоћи свима, јер неко нема пријатеље, нити љубави. Свидело ми се што смо својим трудом направили представу и кад смо играли коло јер смо се сви радовали и лепо провели. Ми смо, уствари, направили нашу књигу – кад се скупе сви наши радови, то је једна велика, лепа и весела књига.“</p> <p>Родитељи су похвалили овакав начин рада (тематска настава, пројекат, стваралаштво, јавни час...). Истакли су да је веома важно што се међусобно повезују садржаји различитих наставних предмета и повезују се са искуствима ученика из свакодневног живота. Оценили су да су деца била мотивисана и подстакнута за рад захваљујући разноврсним методама рада и бројним занимљивим задацима које су решавала.</p> <p>Били су одушевљени јавним часом и постигнућима ученика, посебно јер овако нешто нису видели раније и драго им је што је овако нешто реализовано. Рекли су да су деца кући долазила веома радосна након сваког осмишљеног задатка, урађеног ликовног, или литерарног рада. Научила су шта је позорница и како се изводи драмски текст пред великим аудиторijумом, што је позитивно утицало на њихово самопоуздање.</p> <p>Учитељице и библиотекарка су пратиле и вредновале активности пројекта током периода од октобра 2022. до априла 2023. Њихова је оцена да су активности пројекта успешно реализоване, ученици су били мотивисани за рад, теме и задаци су им били врло интересантни. Показали су да умеју да уче, успешно комуницирају и раде у групи, да су креативни и да знају да вреднују активности.</p> <p>Ученици су схватили колико је читање важно, да увек могу да науче нешто ново, да уз књигу никада нису усамљени, да читање може бити веома занимљиво, јер пружа много могућности да развијају и изражавају креативност и маштовитост. Исказивали су потпуније реченице и читање их је, како они кажу, навело на „бајковито размишљање“. Разумели су да читајући књиге могу изразити своју креативност која не мора бити само у домену српског језика, већ и ликовне културе, музичке културе, математике и осталих предмета. Математика повезана са српским језиком на овај начин представљала им је прави изазов и задовољство. Осмишљавање задатака који су повезани са ликовима и дешавањима из књижевних дела било је свима занимљиво. Начин рада им је био занимљив, усмено и писано се боље изражавају, мотивисани су за учење драмског текста и за његово извођење. Кроз разговоре о пријатељству уочили су да их је овај пројекат зближио и са другарима другог одељења и да је потребно неговати пријатељства.</p> <p>Колегинице које су присуствовале часу похвалиле су добро урађен обиман посао и сарадњу која је остварена унутар два одељења. Допао им се начин презентовања, као и то што су сегменти били разнолики, од музике, драме, па све до математичких задатака. Похвалиле су и остварен васпитни задатак који се огледа у дељењу вођа приликом тачно урађених/одговорених задатака.</p>
--	---

<p>АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА</p>	<p>Учитељица Весна Зеџ је рекла: „Ученици су били активни у свакој фази часа. Активности су се смењивале и биле су разноврсне што је сваком ученику омогућило да се исказа у ономе што му највише одговара и где је најсигурнији. Постоји корелација између српског језика, природе и друштва, музичке културе, математике током часа. Деца су се забавила и играла што је за њих још увек најважније. Подршка публике је била очигледна, на шта су ученици позитивно реаговали. Овакав начин рада ми се допао, јер укључује у рад све ученике који на интересантан начин усвајају наставне садржаје и примењују их у свакодневном животу.“</p> <p>Педагог Татјана Перишић је похвалила ученике и наставнице за идеју и реализацију пројекта: „Пројекат и све активности су осмишљене да остварују главни циљ – да ученици увиде значај и важност читања и да разноврсним активностима покажу своја интересовања, вешине и знања у свим наставни областима. Показали су математичка знања, представили своје литерарно, ликовно, драмско и музичко стваралаштво и плес. Видели смо раздраганост, сарадњу и понос што су вредно радили.“</p> <p>Директорка школе Јована Миленковић је похвалила ученике, учитељице и библиотекарку „што су показали иницијативу и на иновативан и занимљив начин приказали прочитана књижевна дела и оживели њихове ликовне и атмосферу кроз разговоре са јунацима, драмом о себичном музичару и сценом са вашара. Ђаци су показали су да умеју да играју ерско коло и да негују српску народну традицију. Ученици у публици су добили свеобухватан доживљај прочитаних књига, разумели улогу читања и кроз забавне активности усвојили нове садржаје. Били су одушевљени квизом и воћем као наградом чиме је истакнута и важност здраве исхране.“</p>
<p>Библиотекар сарађује са учитељима и ученицима у изради задатака током пројекта (прикази књига, разговор са јунацима књиге „Од читања се расте“, драматизација бајке, писање разгледница), у припреми јавног часа (осмишљавање сценарија), вредновању пројекта и продуката пројекта.</p> <p>Учествује у презентацији тока и продуката пројекта на школском сајту и на посебној веб страни.</p> <p>Сарађује са родитељима током реализације јавног часа и вредновања часа, тока и продуката пројекта.</p> <p>Родитељи подржавају децу и учитеља у реализацији пројекта, прате активности, помажу деци у проналажењу информација у дигиталном облику и изради приказа прочитаних књига у електронском облику и припреми костима з ајавни час.</p> <p>Родитељи присуствују јавном часу и вреднују час и ток и продукте пројекта.</p>	